

IHMISOIKEUSVERKOSTON TYÖPAJAT

Ihmisoikeusverkosto järjesti kevään aikana neljä työpajaa, jossa kaupungin työntekijöillä oli mahdollisuus osallistua kaupungin palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelman laatimiseen. Työpajoihin osallistui noin 60 henkeä eri toimialoilta ja kaikkien työpajojen rakenne oli samanlainen. Työpajun alussa osallistujia kehoitettiin itsenäisesti unelmoimaan ihmisoikeusperustaisesta Helsingistä: millaiselta se heidän mielestään näyttää ja mitä sanoja he käyttäisivät kuvaamaan unelmiansa Helsinkiä. Sen jälkeen työpajoissa pohdittiin keskeisimpiä haasteita yhdenvertaisuuden osalta. Kun osallistujat olivat tunnistaneeet tavoitteet ja ongelmat, ryhdyttiin pohtimaan mahdollisia ratkaisuja yhdenvertaisuuden edistämiseksi kaupungin palveluissa. Nämä ratkaisut jäseneltiin pienryhmissä matrisiin, jossa arvioitiin ideat toteutuksen helpouden ja odotetun hyödyn avulla. Lopuksi osallistujat vapaasti saivat valita täplätarroilla tehokkaimmat/mielekkäimmät ratkaisut. Työpajojen tulokset edustavat nimenomaan työpajoihin osallistuneiden näkökulmaa, eikä niitä voi yleistää koskemaan koko toimialaa tai kaupunkia.

KASVATUKSEN JA KOULUTUKSEN TYÖPAJA

UNELMOINTIA

Vastauksissa nousi esille erilaisia arvoja, jotka määrittivät osallistujien unelmien: turvallinen, kehittyvä, salliva, mahdollistava, rohkea, ymmärtävä, värikäs, moniaistinen, intersektionaalinen feminismi, ja avoimuus. Lisäksi joissain unelmissa haaveiltiin Helsingin kaupungin puuttumisesta globaaleihin ongelmiin, kuten uusliberalismin nousuun ja ilmastonmuutokseen.

Useissa unelmissa toistui kaipuu turvallisuudesta. Tulevaisuudessa Helsingissä jokainen voisi olla avoimesti oma itsensä ja tulla kohdatuksi omaksi itsenään pelkäämättä seuraamuksia. Se tukisi kohtaamista ja vuorovaikutusta, jolloin ihmiset puhuvat toisilleen, eikä toisten yli. Turvallisuuden tunteeseen liittyy vahvasti se, että rakenteet ovat tasa-arvoisia ja ihmisistä ei tehdä oletuksia esimerkiksi ihonvärin perusteella. Avarakatseisuus ja monimuotoisuus määrittelevät kaupungin identiteettiä. Yhdenvertainen koulu on turvallinen koulu.

Osallistujien unelmien Helsingissä ihmisoikeuskasvatus on integroitu osaksi kaikkien asteiden opetussuunnitelmaa. Lisäksi opetussuunnitelmassa on huomioitu se, että kenen historiaa opetetaan ja millaista kuvastoa käytetään koulumateriaalissa. Monimuotoisuus on voimavara, josta kaikki hyötyvät, ja se on Helsingin kaupungin arvo. Kaupungin esteettömyyttä on edistetty, ja erityisesti viheralueet ovat kaikille asukkaille saavutettavissa.

RATKAISUT

Osallistujien keskuudessa tuli selkeästi esille, että yksi varteenotettava ja todella yksinkertainen toimenpide on johdon osallistuminen yhdenvertaisuustyössä. Johdolta odotetaan, että he tuovat esille yhdenvertaisuusasioita, antavat tukea työntekijöille yhdenvertaisuuden edistämässä sekä velvoittavat alaisiaan turvaamaan yhdenvertaisuutta. Työyhteisöjä pitäisi kannustaa käsittelemään kaupungin perusarvoja, jotka nojaavat yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja ihmisoikeuksiin. Tällä hetkellä yhdenvertaisuustyö on irrallaan kaikesta muusta työstä, vaikka sen pitäisi olla läpileikkaava teema kaikessa toiminnassa. Lisäksi johto voisi asettaa yhdenvertaisuustavoitteita tulospalkkioihin. Tätä voisi toteuttaa esimerkiksi tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaamismerkeillä, joita henkilökunnan pitäisi ansaita.

Useissa ryhmissä toistui ajatus siitä, että kouluttamalla henkilökuntaa yhdenvertaisuudesta ja ihmisoikeuksista voitaisiin edistää ihmisoikeusperustaisemman Helsingin rakentamista. Osallistujien mielestä koulutuksiin olisi tärkeää osallistua myös sellaisten ihmisten, jotka eivät yleensä kiinnostu yhdenvertaisuusasioista. Osallistujien

mielestä koulutus pitää järjestää tavalla, joka rohkaisee osallistujia ja antaa heille konkreettisia työkaluja syrjinnän puuttumiseen.

Monet ehdottivat, että kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla pitäisi tehdä tutkimus syrjivistä rakenteista toimialalla. Tutkimuksen pitäisi olla mahdollisemman laaja, jossa pitäisi käsitellä eri syrjintäperusteita sekä opettajien ja opiskelijoiden kokemuksia. Tutkimuksesta saataisiin laajasti tietoa yhdenvertaisuuden tilasta kouluissa, jolloin ongelmiin voisi puuttua ammattitaitoisesti. Tutkimuksen lisäksi henkilökunnalla ja oppilailla pitäisi olla mahdollisuus antaa anonymisti palautetta kohtaamastaan syrjinnästä.

Osallistajat toivoivat, että oppilaitoksissa olisi sateenkaarilippuja ja muita symboleja, jotka viestivät yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta. Tehokkaana ratkaisuna todettiin myös se, että monikulttuuristen lasten omia juhlapyhiä voitaisiin viettää kouluissa ja näin tehdä lasten ja nuorten monimuotoisuuden tunnettavammaksi. Toimialan toivottiin kehittävän selkeät ohjeistukset syrjinnän puuttumiseksi sekä kehittävän tarkistuslistat palveluille yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Itse viestinnän pitää olla mahdollisemman selkokielistä ja normikriittistä. Esteettömyyttä pitää kehittää oppilaitoksissa, mutta se on osittain hankalaa erityisesti vanhoissa koulurakennuksissa.

Haastavaksi ratkaisuksi, josta olisi kuitenkin paljon hyötyä osallistujien mielestä, nähtiin resurssien lisääminen. Pienet opetusryhmät ja yhdenvertaisuustyön erityisresurssit helpottaisivat ihmisoikeuksien turvaamista toimialalla, mutta se vaatii taloudellista panostusta.

RYHMÄ 1 (RATKAISUT)

	HELPPO TOTEUTUS	VAIKEA TOTEUTUS
SUURI HYÖTY	<ul style="list-style-type: none"> ○ Johdon tuki ja vaatimus + 12 ○ Kohtaamisen minimi ○ Sanat merkitsevät ○ Kaupungin koko henkilöstölle koulutusta +4 ○ Arvopohjan käsittely +2 ○ Yhdenvertaisuusajattelu on jokaisen ihmisen oppimisprosessi ○ Tutkimus piilosyrjinnästä rakenteissa +4 ○ Kiltteys, ei dominointi ○ Kunnioitukseen perustavaa vuorovaikutusta, ei auktoritatiivista 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Rakenteiden purku: kielivaatimus, vessat ○ Rakenteiden ravistelu +2 ○ Puretaan sukupuolitetut rakenteet ○ Seksismin, rasismien ja ableismin (vammasuuteen perustava syrjintä) tunnistaminen ja ehkäisy ○ Resurssit ongelmakohtiin +5 ○ Esteettömyys ○ Opetuksen eriyttäminen ○ Pienet opetusryhmät + 5 ○ Aikaa kehittyä ja kehittää ○ Uusliberalistisia arvomuutoksen tunnistaminen ja pysäyttäminen +2
PIENI HYÖTY	<ul style="list-style-type: none"> ○ Itsestään huolehtiminen ja empatia +2 ○ Oikeus luku- ja kirjoitustaitoon omalla kielellä +2 ○ Omankielinen yhteiskuntaorientaatio +2 ○ Osaamisen tunnistaminen, monimuotoisuutta ja luovuutta rekrytointiin +5 	<ul style="list-style-type: none"> ○

RYHMÄ 2 (RATKAISUT)

	HELPPO TOTEUTUS	VAIKEA TOTEUTUS
SUURI HYÖTY	<ul style="list-style-type: none"> ○ Viestinnän kieli tasa-arvoiseksi +3 ○ Pitäisi perustaa tukiverkosto, josta voi saada tukea jos toimit yksin -> verkostolla rahoitus ja johdon tuki ○ Pakollinen koulutus kaikille +3 ○ Oman itsen muutos: ajattelu ja toiminta +2 ○ Anti-bias education materiaalin kääntäminen +3 ○ Säännöllinen anonyymitiedon keruu: mikä toimii, mikä ei? +2 ○ Asuinalueittainen vapaaehtoistyön ja vapaan sivistystyön organisointi apu yhdenvertaisuustyöhön +2 ○ Päiväkoteihin ja oppilaitoksiin juhlat monimuotoisuutta juhliviksi 	<ul style="list-style-type: none"> ○ ” K i e l i t a i t o ” käsitteenä -> tilalle kommunikaatiotaito ○ EVK:ta (eurooppalainen viitekehys) laajennettava tai täydennettävä ○ Uskallus +3 ○ Ei ketjuuntumista, koska jos on pysyvä työpaikka niin uskaltaa ottaa julkisesti kantaa -> virat auki
PIENI HYÖTY	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tsekkaukset: työyhteisöille ja palveluille +2 ○ Neoliberalistinen tapa tarkastaa ongelmakohtia: yksilö vs. rakenteet 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Alakohtaiset (ammatillinen opetus) kommunikaatiotaito arviot/kykyarvio

RYHMÄ 3 (RATKAISUT)

	HELPPO TOTEUTUS	VAIKEA TOTEUTUS
SUURI HYÖTY	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusosaamismerkki (esim. tupa) +1 ○ Vierailijoita kouluihin, eri vähemmistöjen edustajia kertomaan omasta elämästään ja kokemuksistaan +1 ○ Yhdenvertaisuutta edistäviä tekoja tularahojen perusteeksi ○ Prosessi piilevien asenteiden tunnistamiseen +3 ○ Selkeät yhtenäiset ohjeistukset syrjintään puuttumiseen +2 ○ Sateenkaarilippuja kouluihin +2 ○ Restoratiivinen ja sovitteleva koulutus +2 ○ Sosiaalinen oppiminen 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Syrjinnän ja rasismien mekanismien ymmärtäminen -> purkaminen ○ Joukkovoima ja yhteistyö +1 ○ Monipuolisempaa kommunikaatiokyvyn arviointia – yksilö otettava huomioon ○ Monipuolisempi kaupunkisuunnittelu +2 ○ Kasvattajien koulutukseen yhdenvertaisuus teemaksi
PIENI HYÖTY	<ul style="list-style-type: none"> ○ Koulutus henkilöstölle pakollinen +3 ○ Yhdenvertainen ja normikriittinen viestintä +3 ○ Stereotyyppien poistaminen ○ Moniammatillinen yhteistyö +1 ○ Mahdollisuus valita useampi kotikieli äidinkieleksi +1 ○ Anonyymi rekrytointi ○ Tasa-avo ja yhdenvertaisuuskysely ○ Primus yms. tietojärjestelmät ajan tasalle 	

KULTTUURIN JA VAPAA-AJAN TOIMIALA (KUVA)

UNELMOINTIA

Osallistujien unelmien Helsinki on monimuotoinen, ja siellä kaikki ovat arvokkaita ja saavat pukeutua kuten haluavat. Esteettömyyttä on toteutettu sen laajassa merkityksessä. Kaikki tulevat kuulluksi ja kohdatuksi omana itsenään, eikä kenenkään tarvitse yrittää piilottaa mitään osaa itsestään pelon vuoksi. Helsinki on rasismista ja muusta syrjinnästä vapaa tila, jossa jokainen tuntee kuuluvansa Helsinkiin. Julkisissa tiloissa on käytössä turvallisemman tilan periaatteet, joita ihmiset noudattavat.

Kaupungin monimuotoisuus on itsestäänselvyys, jota ei tarvitse erikseen korostaa. Ihmiset tulevat nähdyksi kadulla ja ihmiset voivat nähdä itsensä näköisiä ihmisiä kaupungin palveluissa, viestinnässä ja päätöksenteossa. Kukaan ei ole näkymätön. Yhdenvertaisuutta toteutumista mitataan ja seurataan unelmien Helsingissä, joka hymyilee.

Kaupungissa ei käytetä sanaa maahanmuuttaja ihmisistä, jotka ovat syntyneet ja kasvaneet Helsingissä. Ihmiset saavat apua, tukea ja palveluja tarvittaessa. Asukkaiden asenteena on iloinen uteliaisuus kaikkea uutta kohtaan. Kaupunki tarjoaa mahdollisuudet toteuttaa itseään ja omia unelmiaan. Yksinkertaistettuna osallistujien unelma on Helsinki, jossa kaupunkilaisilla kokonaisvaltaisesti on hyvä olla.

RATKAISUT

Osallistajat kehittävät useita ratkaisuja henkilöstöön liittyen. Suosituin oli kielitaidon suhteuttaminen työtehtävään eli onko erinomainen suomen kieli välttämätön kaikkiin työtehtäviin. Lisäksi henkilökunnalle toivottiin lisää ruotsin kertauskoulutusta sekä ns. Erasmus-vaihtoa, jossa henkilökunta voisi viettää aikaa toisessa kaupungissa ja avartaa omia näkemyksiään maailmasta. Toinen todella suosittu ratkaisu osallistujien keskuudessa oli koulutukset, joiden avulla lisätään asiantuntemusta yhdenvertaisuudesta ja saadaan työkaluja epäasialliseen käytökseen puuttumiseen. Koulutuksien toivottiin olevan velvoittavia, jotta yhdenvertaisuusasiat olisivat hallussa läpileikkaavasti kaikilla työntekijöillä, eikä pelkästään muutamalla ihmisellä. Koulutuksissa pitäisi myös oppia ymmärtämään omia etuoikeuksiaan ja omaa asemaansa yhteiskunnassa.

Turvallisemman tilan periaatteiden kehittäminen kaikkiin kaupungin palveluihin ja palveluihin sai paljon kannatusta osallistujien keskuudessa. Lisäksi oleellisten sidosryhmien osallistaminen ja kuuleminen palvelujen kehittämisessä alusta lähtien nähtiin oleellisena toimenpiteenä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Toimialalle toivottiin myös konkreettista toiminnan analyysiä. Se tarkoittaa työkaluja, joiden avulla mitataan ja seurataan yhdenvertaisuuden toteutumista palveluissa.

Viestinnän kehittäminen on osallistujien mukaan tarpeellista yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Ottaen huomioon toimialan erityisominaisuuden muihin toimialoihin verrattuna (asiakkaiden ei ole välttämätöntä käyttää KUVAn palveluja), ~~niin~~ palveluista pitää viestiä selkokielisesti ja monikielisesti. Kielestä itsessään pitää tehdä yhdenvertaista luopumalla toiseuttavista termeistä kuten helsinkiläisyyden käsitteen laajentamisesta. Lisäksi toivottiin, että perustettaisiin kuntatasoinen yhdenvertaisuusvaltuutettu, joka käsitelisi palveluun kohdistuvat kantelut sisäisesti. Esteettömyyttä pitäisi edistää eri tavoin, mm. lisäämällä tietoa esteettömyydestä Varaamossa-palvelussa ja sijoittamalla resursseja tilojen uusimiseen.

RYHMÄ 1:N EHDOTTAMAT RATKAISUT

	HELPPO TOTEUTUS	VAIKEA TOTEUTUS
SUURI HYÖTY	<ul style="list-style-type: none"> ○ Asiakkaiden osallistaminen; haastattelut, palauteseinä asiakkaille, uudet kokeilut rohkeasti käyttöön ○ Toimipistekohtaiset koulutukset tilanteista, miten käyttäytyä epäarvoja kohdatessaan; työkaluja vaikeisiin tilanteisiin ○ Selkokieliisyys ja lyhyemmät selostukset sivuilla +2 ○ Henkilöstön koulutus ja tietoisuuden lisääminen +2 ○ Jokaiseen paikkaan esille turvallisen tilan periaatteet. ○ Kaikille pakollinen työpaja/kokouskäsittely yhdenvertaisuudesta; muistutetaan asiasta. 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Erasmusvaihtoa työntekijöille ○ Laitetaan resursseja: tilaratkaisuihin ja esteettömyyteen +2 ○ Lisää ruotsin kertauskoulutusta henkilökunnalle +2 ○ Kielitaidon suhteuttaminen työtehtävään (onko erinomainen suomen kieli välttämätön) + 6
PIENI HYÖTY		

RYHMÄ 2:N EHDOTTAMAT RATKAISUT

HELPPO TOTEUTUS

VAIKEA TOTEUTUS

SUURI HYÖTY	<ul style="list-style-type: none"> ○ Turvallisemman tilan periaatteet kaikkiin kaupungin tiloihin +3 ○ Unisex-pukkareita lisää +5 ○ Hinnoittelu +3 ○ Henkilökunnan kouluttaminen: silmien avaaminen auttaisi todella paljon +3 ○ Sidosryhmien ahkera kuuleminen, osallistaminen kaikessa suunnittelussa +2 ○ Kaikkiin kulttuurikeskuksiin viittomakielen tulkit, teatteriohjelman tekstitykset ○ Toiminnan analyysi (mittaristo ja seuranta) + 6 ○ Erityisuimakorttien avustajasäännösten höllentäminen +4 ○ Osallistaminen päätöksiin +1 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Paljon viestintäresursseja kansliaan ja toimialoille: kielet, kanavat ja asiantuntijat + 7 ○ Tiedon kääntäminen ja oleelliset tiedot kuvallisten sijaan tekstin sijaan ○ Esteettömyyden toteuttaminen kaikissa tiloissa +1 ○ Kaupungin omat systeemit Helmi, Kosti, jne. selkokieliseksi ja englanniksi ○ Rekryprosessi uusiksi ○ Koulutusta henkilökunnalle ja erityisesti esimiesasemassa oleville +3 ○ Ymmärrys asemasta kaupungin arvojen edustajana + 3 ○ Luotto ihmiseen omaan käsitykseen tarpeistaan ja kyvyistään +4 ○ Fyysisten palvelujen säilyttäminen digitalisaation rinnalla +1 ○ Jokaiseen toimialaan esteettömyysasiantuntijat
	PIENI HYÖTY	

RYHMÄ 3:N EHDOTTAMAT RATKAISUT

HELPPO TOTEUTUS

VAIKEA TOTEUTUS

SUURI HYÖTY	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tilojen uusiminen esteettömyys huomioiden: varaamon kautta? +3 ○ Rajoittavimmat rajoitteet unelmien saavuttamiseksi löytyvät useimmiten korvien välistä: miksi edes puhua unelmista? Miksi emme puhu tavoitteista ja päämääristä unelma höttöpöton sijaan? Käyttämämme kieli muovaa ajattelua. ○ Selkokieliisyys ○ Kääntää negatiivinen terminologia, esim. kielitaidottomat +3 ○ Tunnistaa omat etuoikeudet ja voimavarat, joita toiset eivät voi viedä +1 ○ Viestintä: kanavat ja saavutettavuus ○ Ratkaisukeskeiseen ajatteluun opettaminen pienestä pitäen päiväkodeissa ja kouluissa +4 ○ Sosiaalisen tuen tarjoaminen, kulttuurikaveri +1 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jokaisella toimialalla prosessi, jonka myötä monikulttuurisuus ja erilaisuus näkyisi toimipisteissä -> rekry ○ Laaentaa käsitystä helsinkiläisyydestä +3 ○ Saada koulutukseen henkilöitä, jotka eivät tyypillisesti tulisi yhdenvertaisuustyöpajaan ○ Kuntatasoisen yv-valtuutettu
	PIENI HYÖTY	<ul style="list-style-type: none"> ○ Henkilöstön kouluttaminen

KOKO KAUPUNGIN TYÖPAJA

UNELMOINTIA

Erityisesti unelmointiin turvallisesta, inhimillisestä ja reilusta kaupungista, jossa kaikilla on turvallista olla ja elää. Unelmien Helsinkiä kuvattiin rohkeaksi uudistujaksi ja kestäväen kehityksen kaupungiksi. Koko kaupunki on turvallinen ja jokainen voi olla oma itsensä unelmiensa Helsingissä.

Monissa unelmissa toistui toive kuuluvuuden tunteen vahvistamisesta, jotta kaupunki olisi aidosti kaikkien kaupunkilaisten. Kaikki kaupunkilaiset yhdessä tekevät Helsingin kaupungin. Kukaan ei ole samanlainen, Helsinki on monimuotoinen ja moninainen ja se näkyy kaupungin arjessa, päätöksenteossa ja viestinnässä. Kaikille tarjotaan riittävää tukea osallistuakseen kaupungin asioihin, eikä kukaan kaupungissa jää yksin vastoin tahtoaan. Jokainen, joka tahtoo, voi kutsuaan itseään helsinkiläiseksi.

Unelmissa Helsinki on aktiivinen tekijä. Toteamukset ihmisoikeuksista, yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta eivät jää puheen tasolla, vaan asioita edistetään proaktiivisesti. Rasismiin, syrjintään ja häirintään puututaan ammattitaitoisesti ja välittömästi. Silloin vähemmistössä oleva ihminenkin uskaltaa sanoittaa ääneen omat huolenaiheensa, kun hän tietää tulevansa kuulluksi ja saa apua.

Osallistujat unelmoivat Helsingistä, jossa kaikilla on koti. Helsinki tunnetaan maailmassa edullisen asumisen kaupunkina. Julkisen liikenteen hinta ei ole este kenenkään liikkumisille.

RATKAISUT

Keskeiseksi ratkaisuksi nähtiin erityisesti henkilöstön kouluttaminen ihmisoikeuksista ja näihin koulutuksiin kaupungin johdon pitäisi kannustaa osallistumaan. Tärkeäksi nähtiin, että koulutuksiin osallistuisi henkilökuntaa, joka ei omaehtoisesti osallistuisi kiinnostuksen puutteen tai muun syyn takia. Koulutuksen sisältö pitäisi räätälöidä innovatiivisella otteella, eikä ainoastaan luentosarjalla yhdenvertaisuudesta ja ihmisoikeuksista. Koulutus oli ehdottomasti osallistujien mielestä helpointa toteuttaa ja sillä olisi suurin hyöty, kun siihen sisältyy myös johdon tuki.

Lisäksi selkokielisyydellä ja viestinnällä on oleellinen asema yhdenvertaisuuden edistämisessä. Selkokielisyyys ja palveluiden monikanavaisuus parantavat huomattavasti palvelujen saavutettavuutta. Viestinnän kehittämiseksi osallistujat ehdottivat kaupungin viestinnän ylläpitämisen kuvapankin uudistamista, jotta Helsingin monimuotoisuus näkyisi visuaalisessa viestinnässä. Kuvapankin uudistamiseksi kaupungin pitäisi asettaa selkeät tavoitteet, millä tavoin kuvapankkia kehitetään.

Keskusteluissa nousi esille useita yksittäisiä toimenpiteitä, joiden avulla voidaan edistää yhdenvertaisuutta. Vaikka niiden odotettu hyöty olisi valtava, niiden toteuttaminen on osin vaikeampaa taloudellisten resurssien vuoksi. Stadiluotsin määrän kasvattaminen, maksuttoman liikenteen järjestäminen, henkilökunnan lisääminen ja byrokratian vähentäminen vahvistaisivat yhdenvertaisuutta kaupungin palveluissa.

Osallistujat toivoivat mahdollisuutta ilmoittaa syrjinnästä, häirinnästä ja/tai muusta epäasiallisesta käytöstä matalalla kynnyksellä ja nimeettömästi. Tätä varten voitaisiin kehittää esimerkiksi yhdenvertaisuussovellus, jossa olisi laajemmin esillä yhdenvertaisuus ja tasa-arvoasiat. Kaupungin pitäisi myös käyttää hyödykseen kokemusasiantuntijoita palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä, jotta ne ovat mahdollisemman saavutettavia.

RYHMÄ 1:N EHDOTTAMAT RATKAISUT

HELPPO TOTEUTUS

VAIKEA TOTEUTUS

SUURI HYÖTY

- Tulkkien tilaaminen mahdollisemman helpoksi
- Palvelupuhelimiin nauhoitusjärjestelmä, asiakaspalvelupuheluita voidaan kuunnella +1
- Johtamiseen parantamista; esimiehille koulutus heti kun aloittaa palveluksen
- V-ryhmät: fasilitoidut ryhmät asukkaille, kun ärsyttää
- Työnohjausta hyödynnetään -> mahdollisuus reflektoida omia yv-tuntojaan +2
- Henkilöiden kouluttaminen; esimiehen tulisi ohjata koulutukseen +4
- Jokaisessa Helsingin kaupungin palvelupisteessä kuviollinen infolaite, missä saa monella kielellä tietää, millaista palvelua siellä saa, laittaa viestiä henkilökunnalle ja kertoa mitä tarvitsee
- Häirintään puututaan suoraselkäisesti

- Palkkakehitys
- Helsinkiläisille palveluneuvoja, jotka auttavat viranomaisasioinnissa (lisätään määrä)
- Resurssien lisääminen sote +2
- Byrokratian todellista vähentämistä +3
- Kunnioitusta kanssaihmissä kohtaan
- Koulutustasovaihtelua tehtäviin

PIENI HYÖTY

- Wilma puhumaan ja Google Translation
- Palveluiden suunnittelu luku- ja kirjoitustaidottomille
- Yhdenvertaisuus applikaatio; mm. mahdollisuus ilmoittaa syrjinnästä matalalla kynnyksellä +1
- Tempauksia ympäri Helsinkiä, kaikkien ulottuville ja etänä koteihin
- Enemmän positiivisia kuvia vähemmistöistä

- Riittävä tuki järjestöille +1
- Muuttajille ei ole verkostoa -> este esim. työelämään pääsyssä +2
- Air-BnB-kielto Helsingissä

RYHMÄ 2:N EHDOTTAMAT RATKAISUT

HELPPO TOTEUTUS

VAIKEA TOTEUTUS

SUURI HYÖTY

- Selkokieliisyys +3
- Palveluiden monikanavaisuus
- Kaupungin viestinnän kuvapankin uudistaminen +3
- Koulutusta henkilökunnalle +5
- Ei jätetä puuttumatta syrjintään
- Järjestetään tilaisuuksia kohtaamiselle ja keskusteluilla

- Maahanmuuttajille palvelupisteet kaikille alueille, joissa heitä on yli 20%
- Pos. diskriminointi = palveluiden yksilöiminen tarvittaessa
- Stadiluotsien määrä 10-kertaiseksi
- Palvelubussit kiertämään ympäri kaupunkia, etenkin
- Kaupunki palkkaa ja kouluttaa tuhansia ihmisiä tukihenkilöiksi asioinnin helpottamiseksi vanhuksille, maahanmuuttajille, jne.
- Palveluviidakon matkaoppaat
- Lähiöbussiliikennettä lisätään ja se tehdään maksuttomaksi +1
- Työkierto (mm. ymmärryksen lisäämiseksi)
- Resursseja lisätään +2
- Turvallisemman tilan periaatteet

PIENI HYÖTY

- Kaikille KIVA Helsinki-agentit (työllistämismäärärahoista palkatut moninaiset ihmiset) +1
- Vapaaehtoisten ja kokemusasiantuntijoiden hyödyntäminen
- Asioista tiedottaminen ajoissa
- Tarinat esiin: ilmianna ihana ihminen

- Palveluasenne asiakas on aina oikeassa ja saa jotain apua +1
- Asukkaiden osallistaminen vielä enemmän

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALAN TYÖPAJA

UNELMOINTIA

Vastauksissa nousi esille erilaisia arvoja, jotka määrittivät osallistujien unelmien: *monikulttuurisuus, syrjimättömyys, oikeudenmukaisuus, esteettömyys, turvallisuus, yhteisöllisyys, ekologisuus ja ihmisyy*s. Näihin unelmiin kytkeytyy vahvasti ajatus siitä, että kaikki helsinkiläiset ovat purkaa. Useat unelmoivat kaupungista, jossa erityisesti rasismille ei ole minkäänlaista sijaa ja turvapaikanhakijoiden kohtelua parannettaisiin. Haaveena on myös, ettei digitalisaatio syrjisi ketään helsinkiläistä. Moni toivoi myös, että kaikilla helsinkiläisillä olisi asunto.

Moni osallistuja unelmoi konkreettisista teoista, jotka turvaisivat ihmisoikeudet. Useampi unelmoi siitä, että kaupungin työntekijät tuntisivat perus- ja ihmisoikeudet sekä toteuttaisivat ja edistäisivät niitä. Tulevaisuuden Helsingissä vapaata liikkuvuutta on lisätty tarjoamalla ilmaista joukkoliikennettä ja laajentamalla kaupunkipyöräverkostoa koko kaupunkiin kaikkien käytettäväksi. Mielenterveyden parantamiseksi unelmointiin siitä, että kaikilla olisi pääsy terapiapalveluihin. Ei-suomen- ja -ruotsinkielisille haaveiltiin parempia tulkkauspalveluja, jotta kaikki voivat käyttää laadukkaasti sotepalveluja. Osallisuutta tulisi niin, että ihmiset aidosti tulevat kuulluksi ja nähdyksi ja huomioida, etteivät kaikki välttämättä halua osallistua.

RATKAISUT

Osallistajat kehittivät erilaisia ratkaisuja unelmiensa Helsingin saavuttamiseksi. Pienryhmissä he jäsentelivät ideansa matriisiin, jossa arvioitiin ideat toteutuksen helppouden ja odotetun hyödyn kautta. Useissa ryhmissä toistui ajatus siitä, että kouluttamalla henkilökuntaa yhdenvertaisuudesta ja ihmisoikeuksista voitaisiin edistää ihmisoikeusperustaisemman Helsingin rakentamista. Koulutusta voisi järjestää esimerkiksi laatimalla verkkokurssi kaikille toimialan työntekijöille. Päätöksentekoa helpottamiseksi päättäjille ja johdolle toivottiin enemmän tutkittua tietoa, jotta päätökset edistäisivät yhdenvertaisuutta. Asiakkaita pitäisi rohkeammin kannustaa kertomaan epäasiallisesta käytöksestä tai kokemastaan syrjinnästä Tätä voi edistää kehittämällä esimerkiksi whistleblowing-sivusto, jonne niin työntekijät kuin asiakkaat voisivat matalalla kynnyksellä ilmoittaa kokemastaan syrjinnästään.

Yhdenvertaisuutta ja ihmisoikeuksia edistetään myös tukemalla henkilöstöä ja huolehtimalla henkilöstön hyvinvoinnista. Tällä hetkellä työntekijöillä ei ole riittävästi aikaa kohdata asiakkaita, minkä takia osallistajat ehdottivat houkuttelemaan lisää työntekijöitä palveluihin esimerkiksi isommilla palkoilla, liittämällä työpaikkailmoituksiin tiedon syrjimättömyydestä sekä ottamalla käyttöön anonyymi rekrytoinnin. Työntekijöillä pitää olla myös mahdollisuus vaikuttaa oman työn sisältöön.

Useat ehdottivat ratkaisuja erityisesti maahanmuuttajien aseman parantamiseksi. Osallistajat kokivat, että räätälöidyt mielenterveys- ja päihdepalvelut maahanmuuttajaryhmille edistävät yhdenvertaisuutta suuresti. Selkokielisyyden valtavirtaistaminen viestinnässä helpottaa palvelujen saavutettavuutta useammalle väestöryhmälle. Tulkkipalvelujen saavutettavuutta haluttiin parantaa, jotta vieraskielisiä asiakkaita voitaisiin auttaa palveluissa. Osallistajat toivoivat, että toimialalle perustettaisiin oma yksikkö yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi, erityisesti marginaalissa asemassa olevien väestöryhmien tilanteen parantamiseksi. Omasta yksiköstä olisi paljon hyötyä, mutta osallistajat kokivat sen vaikeaksi toteuttaa.

Palveluita halutaan tuoda lähemmäksi ihmisiä ja useampi osallistuja toivoi, että lähipalvelut tuodaan takaisin. Ylipäättään resursseja toivottiin työntekoon enemmän, mutta osallistajat tiedostivat, ettei sitä ole mahdollista toteuttaa helposti. Asunnottomuutta halutaan ratkaista tarjoamalla lyhytaikaisia asuntolatyyppisiä palveluja ja rakentamalla lisää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja. Ratkaisut asunnottomuuteen ovat osallistujien mielestä vaikeata toteuttaa resurssien takia, mutta kaikki olivat yksimielisiä sen suuresta hyödystä.

HELPPO TOTEUTUS

VAIKEA TOTEUTUS

SUURI HYÖTY

- Henkilökunnan koulutusta yhdenvertaisuudesta
- Poliittinen vaikuttaminen
- Tutkittua tietoa päättäjille
- Päättäjille kaupunkilaisten huolet ja toiveet
- ” Wh i s t l ”-seivä/apinajärjestö ilmoittaa epäasiallista kohtelusta
- Seksuaaliterveysvastaanottoja
- Työntekijöille koulutusta kulttuurien erilaisuuden kohtaamiseen, asennekasvatusta
- Työntekijöiden jaksamisesta huolehtiminen
- Selkokielineen viestintä
- Henkilöstön osaamisen kehittäminen
- Yhdenvertaisuuden nostaminen keskeiseksi keskusteluaiheeksi yhteiskunnassa
- Räätelöityjä mielenterveys- ja päihdepalveluja maahanmuuttajaryhmille +2

- Lisäresursseja aikuissosiaalityöhön, kiire vaikuttaa palvelunlaatuun
- Maksuton 2. asteen koulutus
- Erikoislääkäripalvelut terveysasemalle
- Jokaisella tp-hakijalla oma tukihenkilö
- Maksuton julkinen liikenne
- Asuntolatyyppejä lyhytaikaisia asumispalveluja väliaikaiseen tarpeeseen
- Haavoittuvien, marginaalissa elävien etsimiseksi ja palveluiden kiinnittämiseksi perustaa oma yksikkö (paperittomat, asunnottomat)
- Asuntojen rakentamista kohderyhmiä ajatellen

PIENI HYÖTY

- Työpaikkailmoituksiin jokin viesti yhdenvertaisuudesta
- Kohtele toisia kuten toivoisit itseäsi kohdeltavan
- Usko, toivo ja rakkaus
- Yhteisöjen osallisuus (kaveria ei jätetä mentaliteetti)

HELPPO TOTEUTUS

VAIKEA TOTEUTUS

SUURI HYÖTY

- Työntekijät koulutetaan tiedostamaan palvelujen sisältö
- Koulutusta mitä tarkoittaa yhdenvertaisuus- ja ihmisoikeustuntemuksen lisääminen +1
- Työntekijöille koulutusta omien ennakkoluulojen kitkemiseksi
- Koulutus lainsäädännöstä esim. Verkkokurssi
- Työntekijöille annetaan riittävästi aikaa kohdata asiakas ja kuunnella tilanne +1
- Koulutusta vähemmistöjen kohtaamisesta
- Palveluissa ihmiset nähtäisiin kokonaisina
- Marginaalisyksikkö soteen: moniammatillinen, etsivä työ
- Työntekijöillä mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön
- Päihde ja psykiatriselle puolelle lisää resursseja esim. Katkolle pääsy kuntoutus
- Erityistä tukea tarvitseville räätälöityjä palveluja
- Esimies ja johto aidosti arvostavat työntekijöitä
- Asiakkaat osallistetaan omassa palvelussa

PIENI
HYÖTY

- Lomakkeisiin sukupuoli muu
- Tulkkipalvelut kuntoon – kilpailutus
- Kotihoidon palvelujen laskutusperuste reaaliaikaan + 1

- Palvelut lähemmäksi käyttäjiä +1
- Lähipalvelut takaisin + 3
- Kotihoidon resurssien lisääminen
- Enemmän työntekijöiden kaupungin soteen, Helsinki-lisä + 3
- Asuntojonojen purkaminen tuetussa asumisessa
- Kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja rakennetaan lisää
- Riittävä perusturva +1
- Kaikki saavat heti ajan terveydenhuollon ammattilaiselle

HELPPO TOTEUTUS

VAIKEA TOTEUTUS

SUURI HYÖTY

- Lisää rakkautta
- Päihteetön asumispäivystys + 4
- Työntekijöiden raportointi työn ongelmakohdista ja asiakkaiden rohkaisu, että antavat palautetta aiheesta + 2
- Subjekttiivinen päivähoito takaisin
- Täydentävän/ennaltaehkäisevän toimeentulotuen käyttö taloudellisten eriarvoisuutta aiheuttavien tilanteiden ratkaisuna
- Korvaushoitoon ja katkohoitoon lisää paikkoja ja helpompi pääsy +1
- Yksinäisyyden torjuntaohjelma
- Sosiaaliset taidot-ohjelma

- Perustulo
- Lisää vuokra-asuntoja +3
- Lisää työntekijöitä +2
- Huumeidenkäyttö, pistohuone perustetaan +1
- Lapsiperheköyhyys kuriin ja ylisukupolvisen huono-osaisuuden katkaisu sosiaalityön keinoin
- Ilmainen joukkoliikenne + 2
- Pienet asiakasmäärät per työntekijä kirjattava lakiin
- Palveluiden räätälöinti yksilölliset tarpeet huomioiden + 1
- Positiivinen erityiskohtelu sotessa

PIENI HYÖTY

- Anonyymi rekrytointi
- Koulutetaan työntekijöitä perus- ja ihmisoikeuksista
- Sote on palvelua
- Asiattoman kanteluun puuttumista helpotettava -> esim. Nimetön ilmianto
- Koulutusta asiakaskohtamiseen
- Puhelin/asiakaspalvelun seurantaan nauhoitetaan keskustelut

- Neuvoa antavat kansanäänestykset kaupunkitasolla